

QUESTIONNAIRE

Polonia - Internationales - "Solidarität" - Zeitschrift v. L.H.P.P.

5359
5359

1. Dane osobiste /imie, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stopień wykształcenia/
 Dr Zygmunt Józef Merenlander, pr. lek, 51 l, lek. 2°
 2. Data i okoliczności aresztowania.
 Wzistly do niewoli w Tarnopolu 17 września 1939 r.

3. Nazwa obozu /wizienia - miejsca przygotowywania robot/
 a) Kozłoszerzyn b) Koziołsk c) Pankiszerew Bor d) Griażowice

4. Opis obozu, wizienia i t.p. /Teren, budynki, warunki mieszkaniowe, higiena/
 W Koziołsku i Kozłoszerzynie były warunki mieszkaniowe i higieniczne bardzo złe; w izbach miesz. (muszą być 4x3 metry) było umieszczonych po 15-20 osób na poprzecz. (4 budynki drewniane, mł. mur. i t.d.)
 W Pankiszerew-Borze, Griażowicy były warunki lepsze; w izbach miesz. umieszcz. było około 8-10 osób; kąpieli i zmiany powietrza 1 raz na 2 tygodnie.

5. Skład jeńców, wieńców, szlachanów /Narodowość, kategoria społeczeństwa, poziom wykształcenia i moralny, ważne stosunki etc./
 Polaków około 70%; reszta: Białorusini, Ukraińcy, Żydzi.
 Poziom wykształcenia przeważnie wysoki; większość miała wykształcenie uniwersyteckie. W Koziołsku było minimum około 500 lekarzy. Poziom moralny stał również wysoki, za wyjątkiem niektórych wypadków zdrady i t.d.
 Wskazywanie na przykładzie przez niektórych lekarzy obozowych, najlepiej stosunki koleżeńskie były bardzo dobre.

6. Życie w obozie, wizieniu i t.p. /Przebieg przeciętnego dnia, warunki pracy, nauki, wynagrodzenie, wyżywienie, ubranie, życie kulturalne i kulturalne i etc./
 Praca przez samobsługę, oraz praca wykonywana dla potrzeb obozu i obozów cieżkich (budowanie drogi, zagarnianie sprzętu, zabawa drewna) specjalnie bardzo ciężka. Praca nie była bezplatna, w ostatnim półroczu oficerowie otrzymywali pensje, mieszkanie itp. (średnio 10 zł) wyższe w Koziołsku i Kozłoszerzynie było bardzo złe (ok. 1600-1800 kalorii dziennie); w Griażowicy - nieco lepsze. Ubranie - mizerne (pufajki i przeciwne blury, bieleza, nie wystarczająca). Życie kulturalne - słabe; organizacja kulturalnej - w Griażowicy - było dobre. Gł. były zorganizowane spotkania z rozmachem między innymi.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków /Sposób badania, tortury, kary, propaganda komunistyczna, informacje o Polsce etc./
 Sposób badania wrażliwy, ciężki wyprawa i badania przesłuchania. O torturach specjalnie mi nie wiadomo. Natomiast były często wymuszane kary za odmowę patriotyzmu ze strony kolegów. Propaganda komunistyczna była uprawiana systematycznie ze strony władz obozowych w Griażowicy w postaci wrzodzących referatów ideologicznych; przewidywania, lecz z ledwością 10% jeńców zostaje w to wierzących.

8. Pomoce lekarskie, szpitale, szpitalność /wymienienie nazwiska lekarzy/
 W Koziołsku i Griażowicy były urządzone ambulatory i izby chorych, w których pomocy lekarskiej udzielał koleś lekarze z pośród jeńców.

9. Czy i jaka była łączność z Krajem i rodziną?

Łączność pocztowa z Krajem bardzo słaba; oficjalnie
można było pisać 1 raz miesięcznie; lecz często listy nie
dochodziły, a 4 września Marzec - Późdubowski 1940 r. wcale
nie przyjmowano listów od jeńców

10. Kiedy został /a/ uwolniony /a/ i w jaki sposób dostał /a/ się do Armii.

2/IX 1941 z obozu w Grązowie na podstawie
uzgodzeń na zasadzie umowy polsko-turkowskiej.
Transportem obejmującym cały obóz z Grązowa
przyjechaliśmy do Tokna, gdzie niżej zostaliśmy
oficjalnie do formacji wojennej polskiej.

Sturmentender
por. lxx